

взаємодії суспільства та одночасного розвитку бізнесу, відображаючи досягнення бажаного балансу між прямим заробітком і розв'язанням соціальних проблем.

Використані джерела:

1. Паладієва Я. Соціальна відповідальність бізнесу та чому це важливо <https://mainbusinesspartner.ua/sotsialna-vidpovidalnist-bisnesu> (дата звернення 04.10.2022 р.).

2. Каталог КСВ-ініціатив Платформи змістовних партнерств бізнесу з громадським сектором «ProBonoClubUkraine» за 2020-2021 роки. URL: <https://csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2021/11/catalog-iniciativ.pdf> (дата звернення 04.10.2022 р.).

3. Весь автомобільний парк задіяно для розосередження кількості працівників. URL: <https://www.facebook.com/energoatom.ua> (дата звернення 05.10.2022 р.).

4. Кейс компанії Нова Пошта. URL: <https://csrukraine.org/keys-kompanii-nova-poshta/> (дата звернення 05.10.2022 р.).

5. Сардак С. Активізація заходів корпоративної соціальної відповідальності в українському бізнес-середовищі: мотиви, проблеми та напрями // Економіка та управління національним господарством. 2017. №11. С. 11-16.

Паньків Михайло
Західноукраїнський національний університет
(науковий керівник: д.е.н., професор,
завідувач кафедри економіки та економічної теорії ЗУНУ
Козюк В.В.)

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЙНЯТОСТІ В ІТ СЕКТОРІ

Усі експортні галузі після повномасштабного вторгнення Росії в Україну зазнають втрат і змушені функціонувати у несприятливих умовах. ІТ-галузь в даний час теж зазнала певних змін.

Українська ІТ-галузь за роки існування змогла завоювати увагу і зацікавленість з боку роботодавців далеко за межами України. Формула успіху тут доволі проста – гарна підготовка спеціалістів, їхня сумлінність і працьовитість та незавищені зарплатні очікування порівняно з програмістами зі США, Великої Британії та Західної Європи.

Україна, без сумніву, надзвичайно успішна у швидкому, якісному і результативному розвитку ІТ-галузі. Вітчизняні програмісти не просто

заповнили собою світовий ринок, а стали бажаними кандидатами на співбесідах у багатьох компаніях – від стартапів до мастодонтів розробок.

Однак війна внесла корективи у красиву картинку. Скрутні часи наздогнали і ІТ-галузь, яка традиційно вважається чи не найбільш високооплачуваною, профітною та перспективною. До того ж у спільноті топ-менеджменту ІТ-компаній все частіше говорять про необхідність дозволити програмістам виїжджати за кордон і одночасно застерігають – це загрожує економіці і може стати незворотним потоком ІТ-еміграції.

Зараз Україна входить у топ-30 країн з найкращими фахівцями ІТ-сфери у світі, тож наші розробники неабияк звикли до уваги рекрутерів. Проте з приходом в Україну війни ситуація на ринку і в ІТ-спільноті змінилася. Українські компанії терміново перелаштували процеси, перенесли або тимчасово зачинили офіси, перейшовши на віддалений режим роботи. Водночас, у березні 2022 року кількість вакансій різко впала і почала зростати лише з червня 2022 року.

У березні 2022 року на популярному сервісі ІТ-вакансій Djinni розміщувалися лише 10 тисяч вакансій – у 2,5 рази менше, аніж мідл-показник грудня 2021 року [4].

Тоді ж десятки світових компаній, як-от: Modular Automation та WarDucks (Ірландія), Sportradar (Швейцарія) та Drive System Design (Велика Британія), розмістили вакансії на технічні посади на веб-сайті Remote Ukraine – ресурсі для найму світовими компаніями саме українців. Однак це не надто допомогло, і ринок почав приходити до тями на початку червня. Галузь пристосувалася до нових реалій. Щоб не втратити іноземних клієнтів, українські компанії активно працювали за кордоном, відкриваючи офіси у Східній Європі та Латинській Америці.

Однак, за даними Djinni, навіть на початку червня 2022 року кількість охочих влаштуватися на роботу (34 тис. осіб) все одно перевищувала кількість вакансій (15 тис. осіб) [4].

Всього в Україні зараз працюють понад 230 тис. айти-спеціалістів. Понад половина з них (118 тис.) може виїхати з країни щойно відкриють кордони. Це тривожна перспектива, адже така ІТ-еміграція може спричинити проблеми, на вирішення яких підуть роки.

Враховуючи минулорічні тенденції, ІТ-експорт в Україні за підсумками 2022 року мав би вирости до \$8,5 млрд порівняно з минулорічним показником у \$6,9 млрд і зростати далі. Але це можливо лише, якщо відтоку фахівців не буде цього року і у найближчі роки. Такий сценарій можливий, якщо Європа підтримуватиме економічне зростання України, інвестуватиме в ІТ-галузь або ж якщо айти-спеціалістів й надалі не випускатимуть за кордон.

Якщо ж гіпотетично 50-80 тис. айті-спеціалістів виїдуть будь-куди за межі України: до Румунії, Польщі, Великої Британії, США, Чехії, Іспанії і платитимуть податки там, то експортна виручка впаде до рекордно низьких показників (\$7,2–7,5 млрд на рік) і нівелює результати останніх років еволюції галузі. У такому випадку потенційні втрати будуть не лише фінансовими. Еміграція не грошей, а інтелекту відкотить українську ІТ-галузь на роки.

До того ж у руках програмістів – майбутнє відновлення України, створення ІТ-продуктів, які удосконалять та реновують багато процесів. Якщо розробників не вистачатиме, процес відновлення затягнеться.

До початку квітня 2022 року в Україні з'явилися два нові ІТ-кластери, до яких запрошуються фахівці з усієї країни.

Для прикладу, як повідомляється в Telegram-каналі Івано-Франківської обласної державної адміністрації, до цього міста переїхало близько 1 тис. ІТ-фахівців, і ще близько 6 тис. осіб оселилися в межах області. Для залучення розробників та інших професіоналів у сфері інформаційних технологій влада Івано-Франківська запропонувала їм такі умови [2]:

- житло на вигідних умовах;
- зручні коворкінги та офіси;
- садки та школи для ІТ-фахівців з дітьми;
- програми лояльності (у кластері є дисконтна програма ІТ Benefits, що надає знижки у провідних закладах та бізнесах, якою можуть скористатися ІТ-працівники, що переїхали).

Задля покращення ситуації в ІТ сфері у нашій країні, на мою думку, необхідно:

1. Пропрацювати опцію з можливим виїздом критично важливих співробітників за кордон у короткострокові відрядження з обов'язковим поверненням. У цьому випадку варто застосувати ряд запобіжників, аби фахівці могли виконувати свою роботу та неодмінно повертатися. Наприклад, встановити штрафи або завдаток у разі, якщо такий спеціаліст не повернеться з відрядження.

2. Прийняти стратегічне рішення щодо питання валютних обмежень. Адже наразі різниця між офіційним курсом та ринковим занадто сильно різниться, що негативно впливає на потенціал всієї експортної галузі України, в тому числі й ІТ.

Використані джерела:

1. Муджирі Є. Сім'я, робота, мобілізація: як змінилося життя українських ІТ-спеціалістів після 24 лютого. URL: <https://speka.media/yak-zminilos-zittyayukrayinskix-it-specialistiv-pislya-24-lyutogo-doslidzennya-pn8w7p>

2. Офіційний веб-сайт Івано-Франківської обласної служби зайнятості.
URL: <https://www.if.gov.ua/news/telegram-kanali-ivano-frankivskoyi-oblasnoyi-sluzhbi-zajnyatosti>

3. Європейський Союз чекає на українських ІТ-спеціалістів. CEASC – Академія навчань та Сертифікації. URL. <https://www.ceasc-bw.com/products/evropejskij-soyuz-chekae-na-ukrainskikh-%D1%96t-spets%D1%96al%D1%96st%D1%96v/>

4. Що відбувається в українському ІТ під час війни: нові вакансії, замовлення та ризики відкритих кордонів. URL: <https://psm7.com/uk/technology/uspixi-i-bil-it-galuzi-ukra%D1%97ni-pid-chas-vijni-yak-z-vakansiyami-i-zamovlenniyami-i-shho-robitimut-programisti-koli-vidkriyut-kordoni.html>

Приступа Ірина,
Західноукраїнський національний університет
(науковий керівник: к.е.н, доцент,
доцент кафедри економіки та економічної теорії
ЗУНУ Шиманська О. П.)

ПРОБЛЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ДОРОЖНЬОГО ГОСПОДАРСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ШЛЯХОВИК-Т»)

На сьогоднішній день в Україні спостерігається вкрай нестабільне економічне становище, яке, насамперед, пов'язане з російсько-українською війною, що стала жорстоким викликом не лише для України, а й світу загалом. Процес стратегічного управління підприємств дорожньої галузі має бути адаптований до теперішніх подій, задля ефективного досягнення ними короткострокових та довгострокових цілей, а, відтак, важливо розробляти стратегію, яка супроводжується основними стратегічними принципами (інноваційність, адаптивність, практичність, ефективність та розуміння сильних сторін підприємства з подальшим розвитком) з урахуванням усіх наявних і можливих проблем стратегічного управління в галузі за даних умов.

Розвиток підприємств дорожньої галузі є досить складним, багатоаспектним та різноплановим процесом, який потребує постійного менеджменту на засадах стратегічного управління. З'ясування факторів розвитку такого підприємства повинно враховувати конкретні обставини його діяльності: особливості функціонування підрядного ринку, відсутність у більшості випадків коштів з державного бюджету, складність технічного